

6. Zásady bezpečnosti v prodejnách zaměřené na sortiment kovového nádobí

Zásady bezpečnosti při práci v obchodě

- nastupovat do práce klidní a vyrovnaní
- pracovní oděv udržovat v pořádku
- plně se soustředit na práci
- dodržovat pečlivý pořádek a dbát na dobré osvětlení
- dbát, aby elektrické zařízení instaloval, opravoval a pravidelně kontroloval jen oprávněný pracovník
- podlaha a schody byly vždy čisté a suché
- dbát, aby ve výšce nikdo nepracoval bez řádného zajištění
- pracovat jen na strojích a zařízeních, na kterých byli pracovníci zacvičeni
- čistit zařízení jen když je vypnuté
- nesnímat ochranné kryty
- nikdy neodcházet od zařízení, dokud je v chodu
- dodržovat stanovené **pracovní a technologické postupy**:

1. Břemena zvedat z podřepu, nikdy z předklonu. Těžká břemena se musí zvedat vždy kolektivně. Středně těžká břemena se na krátké vzdálenosti na rameni. Dlouhé předměty se musí přemísťovat zvednutým předním koncem. Pokud se nesou lehčí břemena, ale objemná, je třeba dávat pozor aby nezakrývaly rozhled.

2. Zboží se musí ukládat jen na vyhrazená místa, aby se nemohlo sesunout. Těžké předměty se nesmí opírat o zdi, schody nebo konstrukce.

3. Nepracovat s vadnými nástroji.

4. Prodejna musí být vybavena lékárníčkou se základními potřebami pro poskytnutí první pomoci při úrazu. U každé lékárníčky je zápisník. Vedoucí prodejny o každém úraze sepiše protokol. V zápisu musí být jasně a přesně osvětleny důvody vzniku úrazu

Povinnosti zaměstnavatele z hlediska BOZP (bezpečnosti a ochrany zdraví při práci)

Podnikatel je povinen:

- zřizovat, udržovat a zlepšovat potřebná ochranná zařízení a provádět technická a organizační opatření podle právních a ostatních předpisů k zajištění BOZP, a to podle nových poznatků vědy a techniky
- soustavně seznamovat všechny pracovníky s právními a ostatními předpisy k zajištění BOZP, pravidelně ověřovat jejich znalosti a kontrolovat jejich dodržování
- zařazovat pracovníky se zřetelem na jejich schopnosti a zdravotní stav
- zjišťovat a odstraňovat příčiny pracovních úrazů, vést jejich evidenci a provádět opatření potřebná k nápravě
- soustavně kontrolovat úroveň péče o BOZP a odstraňovat zjištěné závady
- neposuzovat jako nesplnění povinnosti, jestliže pracovník nevykonal práci, o níž měl důvodné podezření, že vážně ohrožuje zdraví nebo život osob

Práva a povinnosti zaměstnance při BOZP

- má právo na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, na informace o rizicích jeho práce a na informace o opatřeních na ochranu před jejich působením
- je oprávněn odmítnout výkon práce, o níž má důvodně za to, že bezprostředně a závažným způsobem ohrožuje jeho život nebo zdraví, popřípadě život nebo zdraví jiných fyzických osob; takové odmítnutí není možné posuzovat jako nesplnění povinnosti zaměstnance.
- je povinen účastnit se školení zaměřených na bezpečnost a ochranu zdraví při práci včetně ověření svých znalostí,
- je povinen podrobit se lékařským prohlídkám, vyšetřením nebo očkováním
- musí dodržovat právní a ostatní předpisy a pokyny zaměstnavatele k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, s nimiž byl řádně seznámen, a řídit se zásadami bezpečného chování na pracovišti a informacemi zaměstnavatele,

- **musí dodržovat při práci stanovené pracovní postupy**, používat stanovené pracovní prostředky, dopravní prostředky, osobní ochranné pracovní prostředky a ochranná zařízení
- **je povinen nepožívat alkoholické nápoje** a nezneužívat jiné návykové látky na pracovištích zaměstnavatele a v pracovní době i mimo tato pracoviště, nevstupovat pod jejich vlivem na pracoviště zaměstnavatele a **nekouřit na pracovištích**
- **musí oznamovat svému nadřízenému nedostatky a závady na pracovišti**
- **musí bezodkladně oznamovat svému nadřízenému svůj pracovní úraz**, pokud mu to jeho zdravotní stav dovolí, a pracovní úraz jiného zaměstnance, popřípadě úraz jiné fyzické osoby, jehož byl svědkem
- **musí se podrobit** na pokyn oprávněného vedoucího zaměstnance písemně určeného zaměstnavatelem **zjištění, zda není pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek**.

Odborová organizace nebo zaměstnanci jsou povinni spolupracovat se zaměstnavatelem tak, aby zaměstnavatel mohl zajistit bezpečné a zdravé neohrožující pracovní podmínky.

Pracovní úraz

je poškození zdraví zaměstnance nebo jeho smrt při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním (nestane se cestou do práce ani z práce, na služební cestě se může stát kdykoliv).

Prodejna musí být vybavena lékárníčkou, telefonním číslem na záchranou službu a knihou úrazů. Lékárníčka musí být umístěna na viditelném místě. Do knihy úrazů píše vedoucí prodejny, jméno, datum, hodina, důvod úrazu a co se stalo, kdo úraz ošetřoval. Pak se píše protokol, který podepíše poškozený (je-li to možné) a svědci.

Nejčastější příčiny úrazu :

- poranění při manipulaci s ostrými nástroji
- uklouznutí
- pád z výšky
- pády způsobené nepořádkem na pracovišti
- poškozené schody, díry v podlaze
- potrhané oblečení
- vadná elektroinstalace

Požární prevence

Protipožární ochrana musí především vycházet z náležité prevence možných zdrojů ohně.

- *Všechna osvětlovací tělesa musí být bezpečně upevněna. Žárovky musejí být dobře zašroubovány. Přenosné elektrické lampy musejí mít vodiče s dvojitou izolací.*
- *U elektrického osvětlení je třeba dodržovat elektrotechnické předpisy především v místnostech, kde hrozí nebezpečí výbuchu. Vypínače světla musejí být mimo tyto místnosti a žárovky musejí být ve vzduchotěsné armatuře.*
- *Není-li v prodejně ústřední topení, je nutno topidla na pevná paliva umístit tak, aby byla co nejblíže k ohnivzdornému komínu a alespoň 60 cm od dřevěných nebo jiných lehce zápalných předmětů a částí budov.*
- *Podlaha okolo topidla má být pokryta ohnivzdorným plechem.*
- *Topidlo musí být dobře zabezpečeno těsníci dvířky a popelníkem. Okolí topidla je nutno udržovat v čistotě. Palivo má být uloženo v krytých nádobách.*
- *Kamna, sporáky a pece na pevná paliva musejí mít dobře utěsněné kouřové roury, které je nutno často čistit. Vedení kouřových rour do komína má být co nejkratší.*
- *Při odchodu z prodejny je třeba se vždy přesvědčit, je-li oheň uhašen a nehrozí-li požár.*
- *U plynového topení musíme zajistit odvod zplodin hoření a pravidelně kontrolovat přívody a uzavěry, neuniká-li plyn.*
- *Elektrické topení se musí instalovat a obsluhovat podle ČSN. Porušená vedení a kontakty mohou být zdrojem požáru.*

- Zvlášť pozorně se musí manipulovat s hořlavými látkami jako je líh, benzín, olej, éter, tuky, aceton, benzen, etylalkohol, sirouhlik, atd.. Nesmí se s nimi manipulovat v blízkosti otevřeného ohně.
- Textilní odpady je třeba uskladňovat v uzavíratelných plechových nádobách a denně je odstraňovat.
- Hořlavé tekutiny po ukončení manipulace se nesmějí ponechat v otevřených nádobách, ale musejí se nalít do uzavíratelných nádob a uložit na bezpečném místě.
- Plné i prázdné sudy musejí být vždy dobře uzavřené.
- Ve skladech a jiných místnostech s hořlavinami musí být nápadně označena výstraha o zákazu kouření.
- Elektrická instalace musí být plynotěsná. V blízkosti se musí instalovat poplašná zařízení.

Hlášení vzniku požáru

- vznik požáru neprodleně oznámíme orgánům protipožární ochrany a vedení firmy.
- Požár je třeba hasit odborně, aby se předešlo úrazů a aby byl oheň co nejdříve uhašen.
- Všichni musejí být poučeni o hašení požáru

Plán hašení

- každá prodejna musí mít plán hašení vypracovaný pro případ požáru.
- Jednou do roka je vhodné uskutečnit cvičný poplach
- Vedení prodejny se musí postarat, aby v prodejně bylo dostatečné množství protipožární výzbroje.
- Každý pracovník by měl umět zacházet s hasícím přístrojem. Také má být poučen o tom jak a jakým způsobem a jakými hasícími prostředky je možno hasit jednotlivé hořící předměty a materiály.
- V prodejně musí být vyvěšena telefonní čísla integrované záchranné služby na viditelném místě.

Nejpoužívanější druhy hasících přístrojů v obchodě

- vodní (hasí dřevo, papír, slámu, textil a všechny pevné organické hmoty)
- pěnový (hasí všechny druhy minerálních olejů, tuky, benzín, benzol, asphalt, dehet, barvy, vosk, laky, a všechny pevné organické hmoty)
- práškový (hasí elektrická zařízení pod proudem, dřevo, tkaniny, balíky papírů a knihy)
- sněhový (hasí elektrická zařízení pod proudem, veškeré tekuté hořlaviny, tuky, potraviny, přístroje jemné mechaniky, obrazy)
- tetrachlorový (velmi dobře hasí elektrická zařízení pod proudem, všechny tekuté hořlaviny, benzín, oleje, tuky apod.), nesmí se používat v uzavřených prostorech

Kovové nádoby

Význam

- slouží k přípravě a uchování pokrmů
- musí splňovat hledisko zdravotní nezávadnosti

Druhy kovového nádobí dle materiálů

1. Nádobí plechové smaltové

vyrábí se z ocelového hlubokotažného plechu, plech se vylisuje do tvaru nádoby, chemicky odmastí a nanese se smalt (sklovitá látka, povrch lesklý, hladký, trvanlivý, hygienický nezávadný)

Dělení Smaltu podle síly plechu:

- a) nádobí komerční - z ocelového plechu 0,35 – 1 mm
 - hrnky, čajníky, zadělavací mísy, mísy na zeleninu, vědra
- b) nádobí polotěžké - 0,35 – 0,8 mm
 - okraj v podobě krčku nemá obrubu z nerezavé oceli
 - rendlíky, poklice, pekáče, pánve, lívanečníky
- c) nádobí těžké - 1,25 – 1,5 mm
 - krček je s obrubou z nerezavé oceli na okrajích výrobků

- tvar baňatý nebo válcovitý
 - rendlíky, poklice, mlékovary, čajníky, pánve
- d) nádobí obzvlášť těžké - 2 – 3 mm
- velmi těžké nádobí, smalt tvoří drsný povrch
 - vnitřek hladký, kobaltově modrý
 - ucha bývají dřevěná, rustikálně tvarovaná
 - rendlíky, pánve, pekáče, lívanečníky

Oprýskané smaltované nádobí (bez smaltu) je zdravotně závadné.

2. Nádobí hliníkové

- hliník je lehký, pevný, dobře tepelně vodivý, odolný proti korozi
- na přípravu pokrmu zdravotně závadný – poškození mozku, narušuje zubní sklovinu
- od 1. 1. 1994 by neměl být v prodeji
- ešusy, hrnky, bábovkové formy, konvice,...

3. Nádobí z nerezavějící oceli

- při tvorbě jsou plechy válcovány ze slitinové oceli legované niklem a chromem
- uvnitř matový lesk, povrch zrcadlovitý
- předností je odolnost proti korozi, neomezená trvanlivost, krásný vzhled
- zdravotně nezávadné, hygienické, dobře se čistí a myje
- může se používat na všech tepelných zdrojích
- odolné proti chemikáliím
- rendlíky, pokličky, naběračky, sady nádobí, doplňky,...
- kvalitnější nádobí (např. Zepter) umožňuje vaření bez vody a tuku, může mít akutermické dno, které umožňuje dovaření pokrmů bez tepelného zdroje, nevýhodou je vysoká cena

4. Titanové nádobí

- šetrné vaření s minimem tuku
- vnitřní povrchová úprava z nepřilnavé titanové keramiky, odolnost proti poškrábání, dobře vodivé

5. Nádobí a nádoby pozinkované

- zinek je zdravotně závadný, nepoužívá se pro potraviny, ale jen na užitkovou vodu
- např. kbelíky na vodu, zahradní kropící konve, hrnce na vyvařování prádla, vědra,...

6. Nádobí a nádoby pocínované

- bílý pocínovaný plech je zdravotně nezávadný
- výrobky se používají převážně k přechovávání pitné vody nebo mléka
- např. hrnky na vodu s jedním uchem,...

7. Měděné nádobí

- zdravotně závadné, ozdobné předměty

8. Litinové nádobí

- litina je druh železa, nádobí je těžké, křehké, dobře vodí teplo
- černý nebo smaltovaný povrch
- např. pekáče, pánve, rendlíky

9. Nádobí s nepřilnavými povrchy

- teflonový povrch (druh teplu odolného plastu PTFE), černý, náchylný k poškrábání
- keramický povrch – odolný proti poškrábání, zpravidla více přilnavý než teflon

Současné trendy

- nádobí z více materiálů - kombinuje jejich nejlepší vlastnosti
- sendvičové dno - složené z více materiálů, dobrá vodivost, vhodné pro různé sporáky

Skladování

- nádobí ponecháváme v obalech, ukládáme jej do regálů, nikdy ne na zem
- těžší dolu, lehčí nahoru
- zboží neskladujeme na sobě
- provádíme často a správně obměnu zásob
- zboží chráníme před škodlivými vlivy (zejména mechanickými a fyzikálními)
- sklady musí být suché, čisté a dobře větrané
- teplotu sledujeme teploměrem (15 – 18 °C)
- relativní vlhkost sledujeme vlhkoměrem (60% - 70%)
- sklady mají být přehledné, zboží uloženo v sortimentální návaznosti – podle druhů nádobí, podle materiálů, podle výrobce např. TESCO

Vystavování

- měly by být dodrženy podmínky skladování
- nádobí vystavujeme ve skupinách a doplňujeme jej popiskami, štítky a cenovkami
- vystavené zboží často obměňujeme a nedopustíme, aby bylo zaprášené

Odborný prodej

- prodavač, který se zabývá prodejem nádobí, musí být v tomto sortimentu odborníkem a měl a měl by se nadále vzdělávat
- prodavač také má být dobrým psychologem, musí umět se zákazníkem hovořit, vyslechnout jej a odborně zjistit, jaké nádobí bude pro zákazníka nejvhodnější
- měl by mít komunikační dovednosti